

हाम्रो पत्रिका

HAMRO PATRIKA VÅR AVIS

ORGAN FOR NORGE-NEPAL FORENINGEN

NR. 1, MAI 2021

ISSN 1891-0920

INNHold

Nytt fra styret

- Medlemsmøte 10 juni ! 3

Det skjer i foreningen

- Nepalsk nyttår 2078 - med quiz ! 4
- Digitalt medlemsmøte 27. januar 5

Siden sist i Nepal

- Aktuelt om Covid-19-situasjonen i Nepal 6
- Grafisk design og gamle språk 7
- Beyond What Meets the Eye 9
- Powerlessness og Sound of Silence 12

Tema: Sosial stigmatisering

- Møter kald skulder i lokalsamfunnet 14

Foredrag

- Man drar dit for fjellene, men returnerer for folka 17

Forsidefoto: Amit Mashamasi - Nepali Times

Hamro Patrika (HP) sendes med e-post til medlemmer som har betalt kontingenten.

Med et nummers forsinkelse legges HP ut som et pdf fil på Norge-Nepal foreningens hjemmeside: www.norge-nepal.no.

Kontingenten betales til konto **6011.06.71221**.

Enkeltmedlem kr. 175, familie kr. 225, organisasjon kr. 350.

Usikker på om du har betalt kontingenten?

Kontakt leder Smita Malla: smitamalla@hotmail.com

NYTT FRA STYRET**Medlemsmøte 10. juni !****Tid: kl. 17.00****Dato: Torsdag 10. juni 2021****Sted: Online på Zoom (lenke kommer på e-post)**

Velkommen til ettermiddagsseminar i regi av Norge-Nepalforeningen! Tema for seminaret er veiledningskurs for å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge i Nepal. International Child Development Programmet (ICDP) er utviklet for å hjelpe barn gjennom å styrke deres omsorgsgivere. Dette gjøres ved å støtte og bevisstgjøre foreldre og andre omsorgspersoner på viktigheten av godt samspill med barn. På denne måten sikres barn en sunn følelsesmessig og mental utvikling.

ICDP er utviklet for å bygge på eksisterende omsorgsferdigheter i kulturer, og er et tilbud som finnes i mange land i verden. De siste årene har programmet blitt introdusert i Nepal. Early Childhood Education Center (ECEC) er ICDP Nepal. De har utdannet mange fra forskjellige NGOs og INGOs som Redd Barna og Plan Norge for å drive slike grupper. Psykolog Helen Christie med flere har lært opp fagfolk i Nepal, som igjen har lært opp andre.

Gjest på seminaret er Christie og kolleger ved ECEC i Nepal, og de vil fortelle om hvordan ICDP har blitt mottatt i en nepali kontekst. Organisasjonen HimalPartner har fasilitert prosjektet fra Norge. Heidi Westborg Steel (tidligere generalsekretær i HimalPartner og styreleder i ICDP) og Sushila Katel har gjennomført foreldreveiledningsgrupper med nepalesere i Norge som deltakere. De vil også fortelle om sine erfaringer her i Norge.

Arrangementet går på engelsk. Grunnen til at arrangementet starter så tidlig som kl. 17.00 er for å ta høyde for tidsforskjellen til Nepal.

DET SKJER I FORENINGEN**Nepalsk nyttår 2078 - med quiz !**

Norge-Nepalforeningen markerte nepalsk nyttår med et uformelt og hyggelig digitalt treff lørdag 17. april, tre dager etter den offisielle feiringen. Invitasjon ble sendt ut via e-post og facebookgruppen. Kunnskap og fakta om nepalsk nyttår var naturlig nok et tema. I tillegg ble det quiz med spørsmål om Nepal, som gav mulighet til å teste kunnskaper om alt fra historie, geografi, botanikk, kultur, politikk og den tidligere norske skolen i Kathmandu. Styremedlem Ingunn Ødegaard var vert for møtet.

Bikram Sambat-kalenderen ligger 56 år, 8 måneder og 17 dager foran den gregorianske. Så, ifølge denne, er vi nå i år 2078. Nyttårsdagen

Piknik er nyttårstradisjon i Nepal. 14. april feiret mange inngangen til år 2078 verden rundt med snacks og deilige retter i kurver og på duker, enten det var i en park i Kathmandu, i en lys stue i Asker, eller i vårsola ute på isen i Fagernes. Foto: Smita Malla.

Gratulerer til Smita Malla som gikk til topps i nyttårs-quizen. Dette ble en spennende, morsomt og lærerik stund med flere kandidater som fulgte hverandre hakk i hel. I Kahoot er det alltid fire svaralternativer. Alle har en fair sjanse til å være med og ha det gøy. Foto: Sharmila Shrestha Allgot

er offentlig fridag i Nepal. Folk flest har fri, og skoler og de fleste bedrifter er stengt. Mange feirer med piknik, snacks og god mat.

Da vi spurte oss for og snakket litt om dette på medlemstreffet, var det ikke så mange som hadde spesielle tradisjoner knyttet til nyttårsfeiring. Nyttår forbindes med mulighet for å være sammen med familie og spise god mat. En tur til tempelet er vanlig for noen. Imidlertid er nyttår i mindre grad en religiøs feiring, og det kan være en forklaring på at tradisjonene ikke

DET SKJER I FORENINGEN

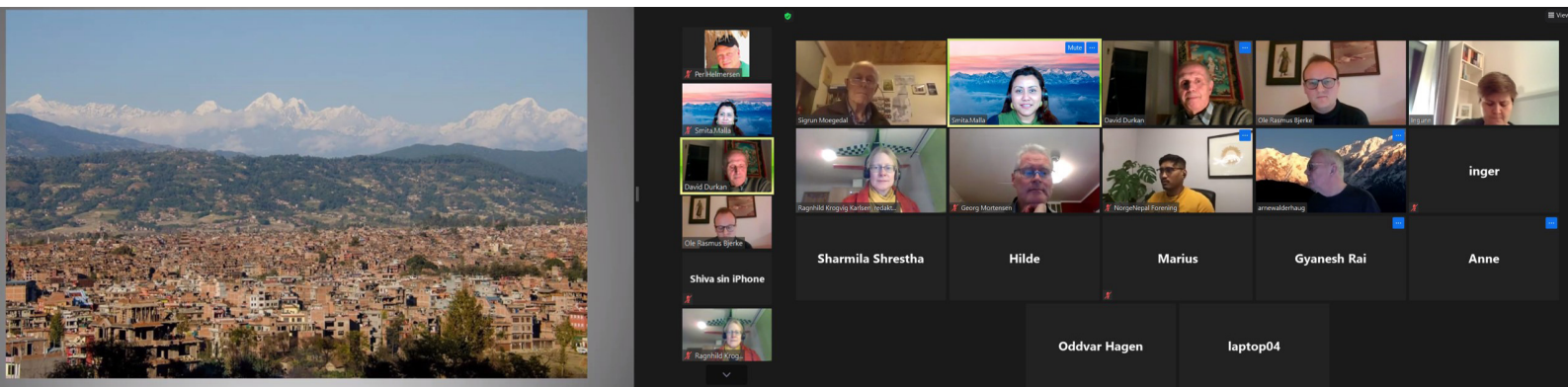
setter like stort preg på feiringen som ved for eksempel de mange festivalene. En annen sak er at det også feires flere nyttår i Nepal. Det er tibetansk nyttår og kinesisk nyttår, med flere.

Nepalsk nyttår faller hvert år på den 13. eller 14. april i vestlig kalender og er den første dagen i måneden Baisakh. Bikram Sambat er

en solkalender med utgangspunkt i gammel hinduistisk tradisjon. Nyttårsdagen er ikke så langt unna datoen for vårjevndøgn (21. mars) i gregoriansk, og tidligere juliansk kalender. Langt tilbake i tid, var vårjevndøgn første dag i det nye året også i juliansk og gregoriansk kalender, inntil 1. januar ble innført som nyttårsdag.

Digitalt medlemsmøte 27. januar

På medlemsmøtet i Norge-Nepalforeningen 27. januar, 2021 holdt David Durkan foredrag om organisasjonen Mountain People, om sitt og Beni Rani Ghaes engasjement, og prosjekter som gir folk et bedre liv i Nepal. **Les hele historien og se bilder på 17-25.**

30 deltok på digitalt medlemsmøte i Zoom.

Mountain People's senter i Kathmandu.

SIDEN SIST I NEPAL: PANDEMIEN**Aktuelt om Covid-19-situasjonen i Nepal**

In **Nepal**, from **3 January 2020** to **3:28pm CEST, 19 May 2021**, there have been **472 354 confirmed cases** of COVID-19 with **5 411 deaths**, reported to WHO. As of **28 April 2021**, a total of **2 528 984 vaccine doses** have been administered.

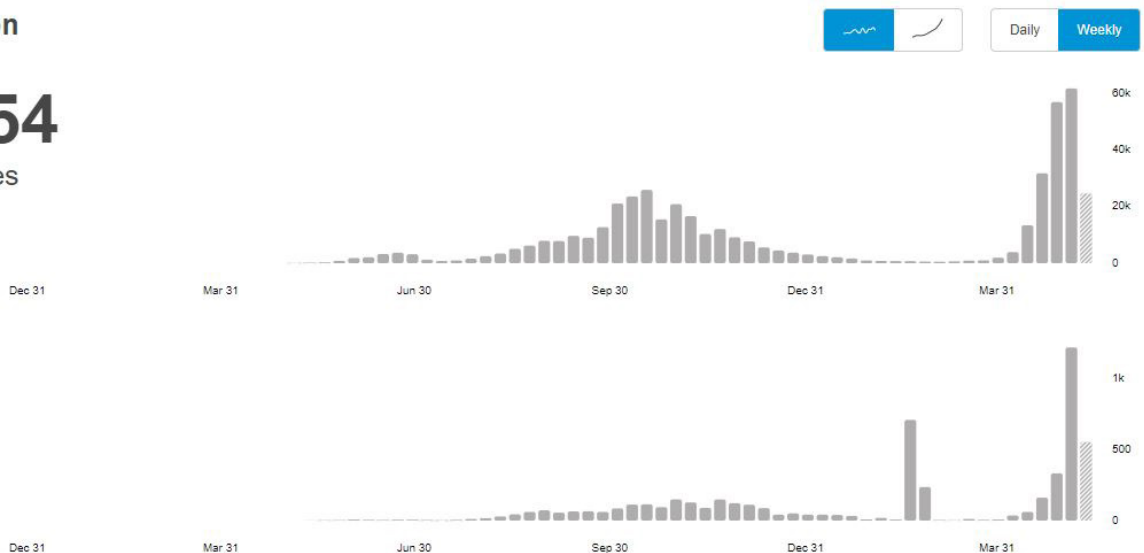
Nepal Situation**472,354**

confirmed cases

5,411

deaths

Source: World Health Organization
Data may be incomplete for the current day or week.

WHO Health Emergency Dashboard WHO (COVID-19) Homepage

WHO's hjemmesider 19. mai med oppdatert statistikk om Covid-19-situasjonen i Nepal . Bilde: WHO's hjemmeside.

Den dramatiske smittesituasjonen i India har spredt seg til Nepal og andre naboland, og Nepal har vært i mediebildet også her i Norge de første ukene av mai.

Sykehusene i Lumbini melder om at de mangler oksygen, medisinsk utstyr og helsepersonell til å takle den økte smittespredningen og Covid-19-sykdom. Mange sykehus melder om at de må avvise pasienter. Nepals helse- og sosialdepartement ber internasjonale organisasjoner om hjelp. Nepalesere bosatt rundt i verden har bidratt med hjelp. Norge-Nepalforeningens nødfond har støttet NRNAs arbeid med 5000 kr. nylig. Vaksineprogrammet i Nepal er forsinket. I utgangspunktet lå landet bedre an, med vaksineavtaler – og donasjoner fra både India, Kina og COVAX-programmet. Rundt 2,2 millioner mennesker er fullvaksinert. Men, etter at den andre bølgen spredte seg i India, har leveransene derfra delvis stoppet opp.

Fredag advarte lederen for Verdens Helseorganisasjon (WHO) om at det andre pandemiåret kan bli dødeligere enn det første. Han ba medlemslandene om å donere vaksiner til COVAX-programmet.

– Jeg forstår hvorfor noen land ønsker å vaksinere sine barn og unge, men akkurat nå ber jeg dem om å revurdere, og heller donere vaksiner til Covax, sa WHO-leder Tedros Ghebreyesus.

Kilde: Kathmandu Post, Nepali Times, VG og TV2, 22. mai 2021

SIDEN SIST I NEPAL: SPRÅK**Grafisk design og gamle språk**

Glem Times New Roman og Arial! Ananda Maharjan tegnet egne skrifttyper for Nepali. Nå sprer teamet hans kunnskap om språk-kultur og skrift til yngre generasjoner.

Oversatt og redigert av Ragnhild Krogvig Karlsen

Ananda Maharjan og hans Calijatra-team. De arrangerer workshops for å ta vare på Newa- språket og skriften. Foto: Ananda Maharjan

I 2003 begynte grafisk designer Ananda Maharjan å savne en variasjon av fonter (skrifttyper), for å kunne jobbe visuelt kreativt med skrift på Nepali. Han trengte noe mer enn det som fantes fra før, for å tegne brosjyrer, plakater og bokomslag.

Trangen til å skape noe nytt, kombinert med evnen til å gi form, ble til den første Nepali-fonten noen sinne, kalt Ananda 1 HV.

–Jeg har alltid vært glad i å eksperimentere. Men, mangelen på Nepali-skrifttyper holdt meg

tilbake, derfor laget jeg min egen font, sier Maharjan.

Etter 17 år innen grafisk industri har Maharjan nå gitt form til mer enn 30 skrifttyper. Noen få er offentlig tilgjengelige på internett.

Maharjan har tegnet skrifttyper for Devanagari-alfabetet, men også for det latinske alfabetet, og for gamle nepalske alfabet, som Prachalit Nepal Lipi og Ranjana Lipi (Nepal Bhasa)

Han tegner, skanner inn og lager vektorgrafikk i Adobe Illustrator. Så beveger han seg inn i den

SIDEN SIST I NEPAL: SPRÅK

kreative flytsonen og skisserer kanter, haker, snurrer og sløyfer.

–Det tar tid å få uttrykket til å stemme med visjonen, sier Maharjan, som sier flere av fontene hans fortsatt er under utvikling, fordi han stadig jobber med å perfektionere uttrykket.

Suksess med filmplakater

Det er ikke lett å leve av font-design, for selv om mange store selskaper ikke nøler med å ta kontakt for å få laget sitt helt unike bokstavuttrykk til logoer og produktnavn, er viljen til å betale for dette kunsthåndverket mindre.

Derfor har Maharjan brukt faget på flere områder og gjort det stort ved å designe filmplakater.

Det startet med filmen Chadke in 2013, etter at han vant en konkurranse. Syv år senere står han bak plakaten til mer enn 100 filmer, som for eksempel Kalo Pothi, Lalpurja, Intu Mintu London ma, Ma Esto Geet Gauchu, and Changa Chet.

I 2015 startet han Calijatra sammen med en gruppe andre kalligrafi-entusiaster. De utgjør et team som jobber med å gjenskape og skape blest om Newa-språket og skriften. Til nå har de arrangert nærmere 40 workshops, der yngre

generasjoner får øve seg i Prachalit Nepali lipi og Ranjana lipi.

–I begynnelsen var vi bare ivrige etter å lære oss dette selv, men etter hvert forsto vi hvor viktig språk og skrift er og bestemte oss for å bringe det videre. Når du går inn for å lære deg en skrifttype, blir du automatisk interessert i å lære deg språket også, sier Maharjan.

Det handler om å bli kjent med egen kultur og bakgrunn.

Under pandemien har Calijatra gitt gratis digital undervisning både i skrifttyper og i muntlig Nepal Bhasa.

Formålet er å gjøre det så tilgjengelig og lett å lære som mulig, slik at stadig flere blir nysgjerrige og ivrige etter å lære seg språket og skriften.

–Mange bøker om vitenskap og kultur, om medisin, astrologi, historie, arkitektur og tantrisme er skrevet på Nepali. Tenk hva vi kan lære når vi kan tyde og lese skriften, sier Maharjan.

Kilde: Kathmandu Post by Culture and arts reporter Ankit Khadgi: <https://kathmandupost.com/art-culture/2020/09/23/a-man-with-many-hats>

SIDEN SIST I NEPAL: KUNST**Beyond What Meets the Eye***Portrett av kunstner Samundra Man Singh Shrestha*

Dette maleriet er et av Samundra Man Singhs store verk i neo-tradisjonell stil. De finstilte detaljene er fulle av symbolikk. Buddha, til venstre, Vajrapani, til høyre. Både tigerskinnet Vajrapani kneler på og kransen med hoder symboliserer de negative kreftene han har overvunnet. Repet i venstre hånd bruker han til å styre krefter som grådighet, lyst og sinne. Vajra (lynet) i høyre hånd symboliserer medfølelse. Sverdet han holder i høyre hånd ble, ifølge legendene, brukt til å forme Kathmandudalen.

True artists strive to portray emotions in their paintings. It is said that artworks must incorporate Navarasa, the nine human emotions. For instance, the Green Tara represents an extraordinary beauty, in a peaceful and compassionate state. Iconographically, her face glows like a celestial body, with eyes like lotus petals. She is in green tones, adorned with jewellery. Samundra takes her iconography, turns it into feelings, and pours it on to his

canvas. 'My paintings do not strictly follow the traditional Paubha style. I tried working with oil, in three dimensions. As I have incorporated the elements and philosophies of the Paubha accurately, my work can be categorized as Neo-Paubha. I started to paint when I was 14. As an unknown it was difficult to live by painting, I rarely received a fair price for my work. My fellow artist friend, Raj Prakash Man Tuladhar, and I borrowed a motorbike, and drove to Patan

SIDEN SIST I NEPAL: KUNST

and Bhaktapur to sell our paintings. We hoped the 'status' of the motorbike would help us fetch a higher price. Unfortunately this did not help, but we had fun, and today we can laugh at our youthful enthusiasm. In 1997 CE, I received the National Award, from The Nepal Academy of Fine Arts (N.A.F.A). which acknowledged my work and as such helped my advancement. Later, perhaps because I paint images of gods, the gods started viewing me with compassion.' Since then, Samundra has received the N.A.F.A. Award four times, three international awards and the prestigious Arniko Yuwa Puraskar. The personal highlight was his solo exhibition in Kathmandu, entitled 'Embodied Enlightenment' in 2016. Samundra's attitude to exhibiting his work is unusual and generous. He notes, 'Some people actually tattoo my work on their bodies. Others seek permission to make a copy. This I grant. Some collectors keep my artwork private, while some galleries make prints. This

I like, for it allows more people opportunity to view my work. If this is a source of happiness or inspiration, then I am happy. I have seen people meditate while standing or sitting in front of my paintings. This gives me great satisfaction.'

Acceptance and success meant most of his work went abroad. 'As such the Nepali public could not view my work; luckily the scenario is changing. Many Nepali collectors are now starting to buy Nepali artworks. If my work remains in Nepal, I can go and view it any time; so can others. A painting's form attracts the viewer, who becomes more curious about the deeper meaning behind or below the surface. The concealed messages are showcased in symbolic form; one must delve into them to find meaning. Personally, art has led me to a more spiritual understanding of life. While painting may be seen as an embodiment of materialism; there is a spirituality that allows one to strive to identify oneself. I feel more and more drawn

Se MoNAs reportasje med Samundra Man Sing Shrestha på Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=itoHbUQkrFE>. Foto: Alok Siddhi Tuladhar | Redigering: Manish Joshi

SIDEN SIST I NEPAL: KUNST

towards spirituality and meditation, with my painting work serving as a road to journey upon. When I started to paint, I only wanted to paint. Gradually, the need to understand what the painting is trying to depict, or to convey to me and to others became important. To satisfy my hunger for deeper meaning I visited shrines and monasteries. Just being there, with gurus who can clarify these meanings, is a gate to greater understanding.' He concludes, 'The Museum of Nepali Art is an important stage

to showcase Nepali artists' paintings, and a platform not previously available to the artist nor for the public. MoNA has given we artists a chance to express and expose our feelings, our passion - and to allow the public to meet both artist and art. This is a big deal. I would like to thank MoNA and its founder Rajan Sakya on behalf of all the artists.'

*Text from the Nepal Art Post Newsletter
01.03.2021*

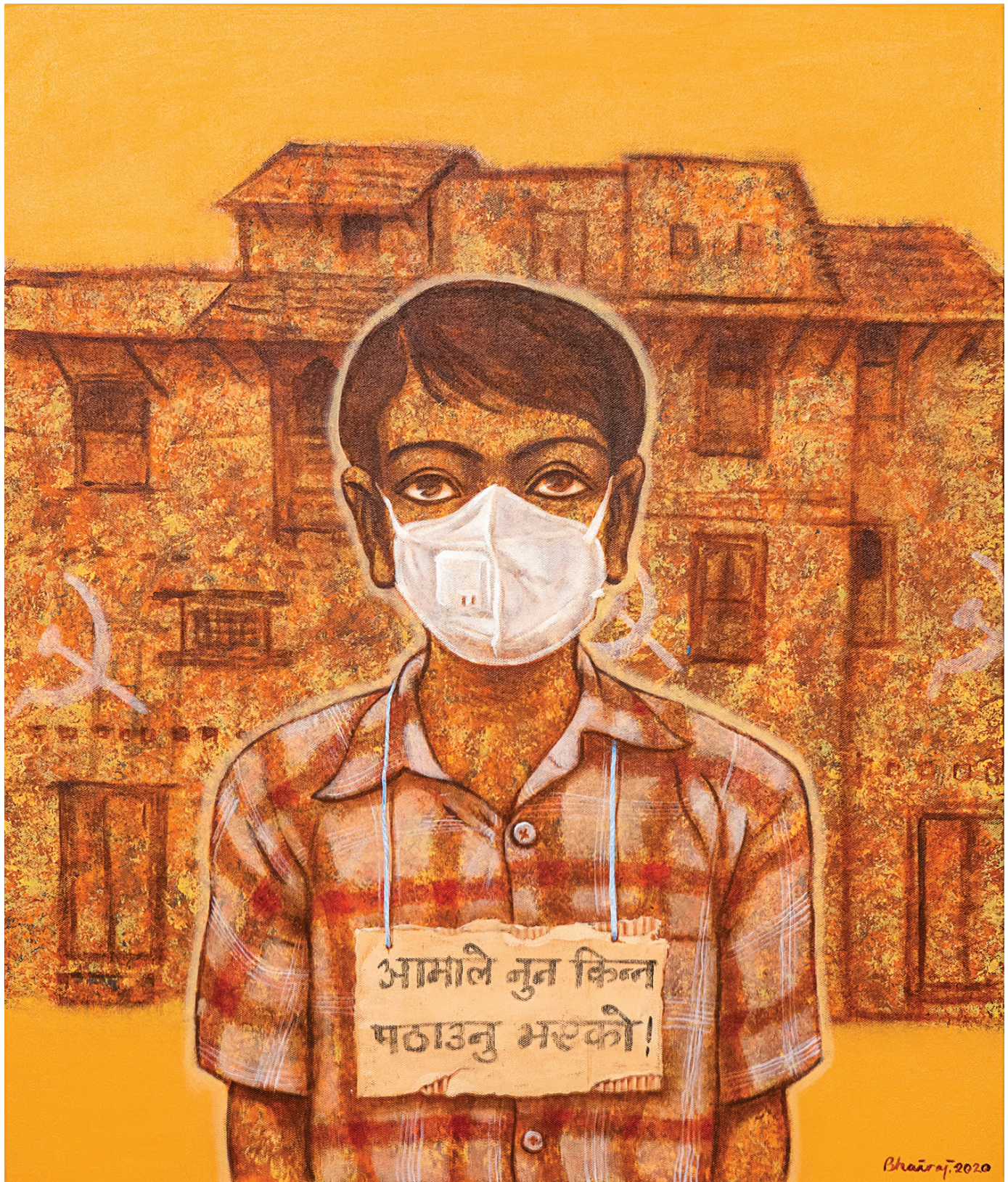
Museum of Nepali Art (Mona) presenterer hver måned en kunstner. I Nyhetsbrevet Nepal Art Post og i en 8 minutter lang videoreportasje fra mars 2021 blir vi kjent med Samundra Man Sing Shresta. Kunstneren er også representert med bilder på en utstilling i museet.

Samundra Man Sing Shresta er fra Raktakali i Kathmandu. Han er født i 2036 (1980) og begynte å male som 14-åring. Et høydepunkt i karrieren hadde han i 2016 med soloutstillingen Embodied Enlightenment. Som kunstner er han opptatt av å portrettere følelser. Han bruker stilelementer og filosofi fra Paubha-tradisjonen og plasserer seg selv som kunstner innenfor Neo-Paubha.

SIDEN SIST I NEPAL: KUNST

Powerlessness og Sound of Silence

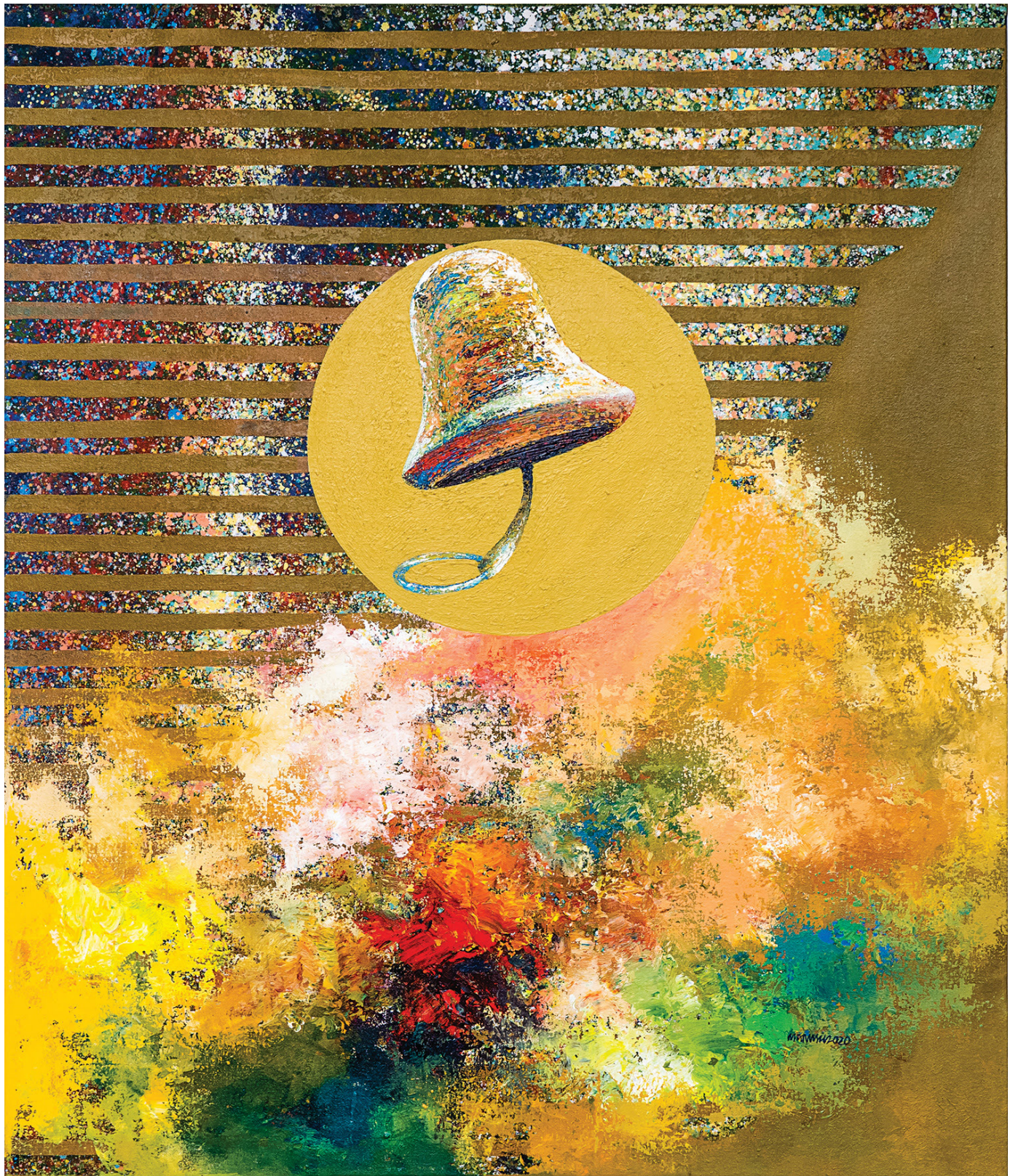
To andre kunstnere, Bhaj Raj Maharjan og Manish Lal Shresta, er representert på utstillingen Tangential Stress i MoNA. Utstillingen kan besøkes virtuelt på mona.com.np. De to har på ulike

Power lessness av Bhaj Raj Maharjan

SIDEN SIST I NEPAL: KUNST

måter gitt et uttrykk for enkeltmenneskets følelser, tanker og stemninger preget av Covid-19-situasjonen. Tekst og bilde nedenfor er hentet direkte fra Nepal Art Post i mars 2021.

Sound of Silence av Manish Lal Shrestha

Utgitt av Museum of Nepali Art i Kathmandu.

TEMA: SOSIAL STIGMATISERING**Møter kald skulder i lokalsamfunnet**

Mange kvinner som returnerer til Nepal etter å ha vært tvunget inn i prostitusjon i India opplever sosial stigmatisering. Det kan bli krevende å dra tilbake til familien og lokalsamfunnet. Årsakene til dette er mange, og dreier seg både om frykt for smitte av sykdommer, kulturelle normer, religiøs forståelse og generell baksnakking.

Tekst og foto: Ingunn Ødegaard

Menneskehandel, eller human trafficking, er et globalt fenomen. Etter våpensalg og narkotikahandel er menneskehandel den tredje mest innbringende ulovlige handelsnæringen i verden. Også i Norge har det blitt avdekket menneskehandel, innenfor matvarehandel, bilpleie, tigging, prostitusjon, mm. Den internasjonale arbeidsorganisasjonen estimerte i 2012 at 21 millioner mennesker i verden er ofre for trafficking. Det er anslått at ca. en av fem utsettes for seksuell utnyttelse.

De siste tiårene har det blitt kjent at sex trafficking av nepalske jenter og kvinner er

utbredt. For majoriteten av nepalesiske jenter er indiske bordeller endelig destinasjon, selv om det har vært en økende trend at de også sendes til Gulfstatene, Sørøst-Asia, tibetanske byer i Kina og afrikanske land. Mangel på utdanning kan være en av flere faktorer som gjør jenter sårbare for trafficking.

Hvor går veien etter tvungen prostitusjon? Noen blir værende, rykker opp i systemet eller får løsere tøyler i bordellet. Dessverre kan dødsfall være resultatet, som følge av HIV-smitte, vold eller selvmord. Noen blir solgt videre til andre steder og nye bordeller.

Ikke så lett å komme hjem – Jenter som returnerer fra tvungen prostitusjon møter ofte en kald skulder i lokalsamfunnet .

TEMA: SOSIAL STIGMATISERING

Noen blir reddet, klarer å rømme eller blir ferdig med «gjelden» sin.

Ved retur til Nepal blir noen kvinner boende ved rehabiliteringssentre som drives av frivillige organisasjoner, eller i storbyer med en ektefelle. Noen har ikke andre muligheter enn å gå tilbake til prostitusjon, fordi det er vanskelig å få ordinært arbeid. Andre returnerer til familien sin på landsbygda. Frykt for eller forventning om negative holdninger kan gjøre at kvinner ikke engang ønsker å forsøke å returnere. Mange kvinner som forsøker å dra hjem til lokalsamfunnet kan oppleve enorme problemer, særlig på grunn av sosialt stigma som retter seg mot dem på grunn av involvering med sexarbeid. Selv jenter som aldri har vært i sexindustrien risikerer å bli utsatt for stigmatisering. Det å ha bodd utenlands over tid kan medføre rykter og baksnakking, fordi folk mistenker at det ligger noe annet bak. Stigma kan også gi seg uttrykk i diskriminering, hvor kvinner blir utestengt fra tjenester de har behov for.

En forklaring på stigmatisering er at kulturelle normer krever jenters jomfruelighet, og at jenter som har vært prostituerte sees på som ødelagte. Et bilde som brukes på dette er å si at ugifte jenter er som egg, når de først er ødelagt, kan de ikke repareres. Ord som brukes om kvinner som kjenner sosial stigmatisering på kroppen er «avvist», «utstøtt», «isolert», «fordømt», «unngått», «tilskitnet», «spolert», «dårlig kvinne», «umoralsk», «som kriminelle» og «livslang marginalisering».

Ugifte jenter som får et rykte for å ha vært seksuelt aktive kan oppleve seksuelle

tilnærminger og trakassering fra gutter. Dette gjelder også når de seksuelle erfaringene

var uønskede, og når jenta har vært utsatt for voldtekt. Vanskene et slikt rykte medfører kan gjøre at jenter velger å forlate hjemstedet sitt og reise til større byer. Det er vanskelig å forbli i lokalsamfunnet, og ikke lett å få jobb der.

Vellykket reintegrering forekommer. Det finnes noen organisasjoner som driver slikt arbeid, men ikke mange nok til å dekke behovet. Etter opphold på rehabiliteringssentre kan kvinner få bistand til å returnere til familiene sine. Slikt integreringsarbeid kan være utdanningsprogrammer i lokalsamfunnet, en stegvis og veiledet tilnærming mellom de overlevende og familien, og at kvinnene lærer inntektsbringende ferdigheter ved rehabiliteringssenteret. For noen kan stigmatisering være mest framtrедende de første årene, og så øker aksepten over tid. Økonomisk uavhengighet er ett aspekt som kan bidra til å redusere avvising. Kvinner som kan bidra økonomisk kan klare seg bedre ved retur.

En annen metode for vellykket reintegrering er ekteskapsinngåelse. Det å ikke være gift i Nepal er problematisk, jf. sosiale forventninger, og dette gjelder spesielt for kvinner. Gjennom ekteskapet sikrer kvinnene seg beskyttelse mot stigmatisering.

Kulturelle forskjeller innad i Nepal gjør at dette ikke er beskrivelser som gjelder for alle. Sex trafficking som fenomen oppsto i Nepal allerede på 1800-tallet da den herskende familien rekrutterte kvinner fra Helambu-distriktet til å tjenestegjøre som konkubiner i hovedstaden. Enkelte ikke-hinduistiske folkegrupper kan ha mer pragmatisk syn på salg av seksuelle tjenester, noe som gjør at stigmatisering blir mindre aktuelt som tema der.

TEMA: SOSIAL STIGMATISERING

Det finnes lite systematisk forskning på temaet reintegrering. På grunn av sosial stigmatisering kan det være vanskelig å komme i kontakt med kvinner som har opplevd trafficking, og det kan være en forklaring på vanskene med å skape et helhetlig bilde. Det er viktig å kartlegge hvilke forhold som må på plass for å

øke sannsynligheten for at det er mulig å komme hjem etter å ha blitt tvunget til prostitusjon i utlandet. På denne måten kan myndigheter og organisasjoner lage programmer som legger til rette for reintegrering.

Artikkelen er basert på forfatterens masteroppgave i psykologi i 2014.

Man drar dit for fjellene, men returnerer for folka

Tekst: Ragnhild Krogvig Karlsen

Foredrag med David Durkan på digitalt medlemsmøte 27. januar. Foto: David Durkan

På Norge-Nepalforeningens digitale medlemsmøte 27. januar holdt David Durkan, mangeårig medlem som har sittet to perioder i styret i Norge-Nepalforeningen, et foredrag om virksomheten Mountain Peoples prosjektarbeid. Dette trakk så mange som 30 medlemmer til møtet i Zoom, et av videokonferanseverktøyene som mange av oss har stiftet bekjentskap med under pandemien og som også er blitt Norge-Nepalforeningens løsning for å sees og snakkes dette året.

-Min aller første reise til Nepal ble en wow-opplevelse, begynte David. Han hadde gitt foredraget sitt tittelen "Man drar dit for fjellene, men returnerer for folka", noe mange kan kjenne seg igjen i!

Som den første Nepal-turlederen ansatt i

Eventyrreiser, i dag Hvitserk, guidet han to grupper inn til den norske Everest-ekspedisjonen, ledet av Arne Næss jr., ved Base Camp i 1985. Han fortsatte som turleder for Eventyrreiser og ansatte to turledere til, men startet etter hvert sin egen virksomhet med turer også til Tibet, Marokko, Syria, Jordan, Libanon og Egypt.

Og, David har virkelig en rikdom av historier og bilder å dele. Han viser oss bilder fra Kathmandu, tatt for over 20 år siden. Et fra Thamel, slik det var den gangen. Nå er mye forandret.

-I dag har butikkene glass i vinduene, strøm, og asfalt på veien. Turisme har ført til vekst og forandring i Nepal. Selv om de akkurat i dag sliter med turismen, naturlig nok på grunn av pandemien, fortalte David.

I Hamro Patrika fra oktober 2009 s.38,

FOREDRAG

Thamel for ikke så lenge siden Januar.

https://norgenepalforeningen.files.wordpress.com/2014/01/hp_okt_2009.pdf, kan du lese Dag Norlings artikkel om David og prosjektene hans i Nepal. Der forteller David mer detaljert om *Mountain People*, som først het **Shrinking Horizons** og senere **Fra fjellfolk til fjellfolk**, om hvordan det hele startet, fra det første prosjektet med å bygge en landsbyskole og hva dette utviklet seg videre til.

De siste ti årene har det skjedd veldig mye – Nepal har gjennomlevd jordskjelv og nå pandemi. David Durkans eget liv er også endevendt! Dette har han skrevet mer om i sin bok *Penguins on Everest* og som kan skaffes via Amazon to Print. I Nepal fant han også etter hvert kjærligheten!

Bruker forretningsprinsipper

David fortalte at han selv lever enkelt og karakteriserer seg som «billig i drift». Hus har han fordi det gir trygghet og han har en treseters varevogn av praktiske grunner. Han bruker ikke klokke og er ikke opptatt av å skaffe seg materielle verdier, annet enn bøker.

-Alt utenom sokker og underbukser, er varer på reklamasjon fra Bergans eller kjøpt på loppemarked, fortalte han.

Likevel er det med kreative og praktiske løsninger på materielle utfordringer han særlig bidrar til å hjelpe i Nepal. Problemløsning og handling er stikkord som godt beskriver hans engasjement.

-Jeg er forretningsmann i utgangspunktet, så jeg bruker forretningsprinsipper i det meste jeg gjør. Et budsjett er et styringsverktøy, ikke en fiende, forklarte David.

Mountain Peoples grunnidé kan oppsummeres slik: Lokalbefolkningen stiller med arbeidskraft og bygger, mens organisasjonen skaffer til veie for eksempel materialer, spesialkompetanse, som for eksempel elektriker eller arkitekt etc., lokaler eller arbeidstegninger. De stimulerer og støtter opp under ulike typer initiativ som allerede finnes der.

-Vi hjelper andre til å hjelpe seg selv. Ideen er å jobbe sammen med lokale krefter, for eksempel en foreldregruppe, kvinnegruppe eller med andre små organisasjoner. Vi vil støtte og utvikle deres potensial, fortalte David.

En av skolene Mountain People har hjulpet til med å restaurere og oppgradere, ble

Man vil tilbake dit igjen på grunn av menneskene.

utgangsprosjekt for 12 andre prosjekter i lokalmiljøet der de neste ti årene, fra førskole til lekeplass for 440 barn.

Benker til landsbyskolene

Her er et eksempel på hvordan Mountain People går frem for å løse et behov. Møblene ved landsbyskolene i Nepal får hard medfart. Etter noen år er mange av benkene helt ødelagte, uten at myndighetene har planlagt noen fornyelse.

-Ingeniør Tor Sigmund Walen, som har vært med på å utvikle Gardermoen flyplass, så en løsning på dette da han var på trekking i Nepal. Sammen med Mountain Peoples styreformann, Thorstein Nøkleby, designet han en ny type benk som kunne holde lenger. Men, spørsmålet var hvordan få produsert og levert

nye benker langt ute på landet i Nepal? Det Mountain People gjorde, var å starte verksted i Kathmandu. Vi kjente en som var flink med metallarbeid og sveising, vi leide en garasje og startet produksjonen, fortalte David.

I dag produseres benkene der med vannfast trekk. Etter kjent IKEA-modell, leveres benkene flatpakket i deler.

-Nå har han som jobbet for oss, overtatt driften og har etter hvert kunnet ansette fem sveisere til, fortalte David.

Mountain People er nå kunder av bedriften. De leverer design og sørger for distribusjon, mens lokalbefolkningen i landsbyene kommer for å hente, bære hjem og montere benkene. Det siste må de også lære, for å kunne reparere senere.

Lokalbefolkningen henter benkene og bærer dem i deler hjem til landsbyen.

Bærere tar en liten pause.

Gjenbruk av tepper og dyner

Et annet prinsipp ved Mountain Peoples virksomhet er gjenbruk. Et av prosjektene tok utgangspunkt i tepper som medlemmer og venner tok med til Nepal. Disse ble sydd om til ponchoer og lakenposer for rickshaw-sjåførere og for kvinner i fengsel. God hjelp i kulden. Et annet eksempel på «value for money» er Mountain Peoples årlige kampanje *Buy a blanket*.

-Vi kjøpte kvalitetsdyner for grossistpris og disse ble brakt til høytjellsområdene for gratis distribusjon. Landsbyenes sosialkomité plukket ut hvem som skulle få, gamle, syke eller enslige mødre. I 2015 hadde vi penger til hele 900 dyner. 600 ble sendt til isolerte jordskjelvrammede landsbyer og 300 til slumområder i Kathmandu. I år distribuerte vi 200 dyner og ca. 130 varme

jakker til små, isolerte landsbyer, fortalte David.

Beni Handicrafts

I dag er David gift med Beni Rani Ghale, som han møtte da hun drev Beni Handicraft i Nepal. Hun er med i vårt digitale møte og lar David fortelle oss noe om hennes historie.

-Beni ble giftet bort da hun bare var et barn, 11 år

Beni med dynene som skal distribueres.

FOREDRAG

En mann fra Northern Dading District. De eldste blir prioritert (av en komité i landsbyen), i tillegg enslige mødre og syke.

gammel, for 25 \$ og noen flasker hjemmebrent. Hun rømte sin vei, jobbet og studerte på egenhånd. 16 år gammel hadde Beni tatt en 6 måneders utdanning som *Maternal and Child Health Worker* – og kunne fungere som jordmor

Benis søster Lou med snackspapir som blir til små julestjerner.

Beni Handicrafts.

ute på landsbygda, fortalte David.

Siden den gang har Beni vært engasjert i helse- og sosialarbeid og hun har mange prosjekter, særlig knyttet til kvinners helse. I 2016 tok hun en Bachelor i Rural Social Development, basert på sin lange praktiske erfaring fra feltet. Å skaffe kvinner lønnet arbeid, er viktig for henne, så sammen med sin søster Lu samlet hun inn plastsøppel, som kvinner i fengsel laget produkter av. Dette ble solgt til turister i en liten butikk. Men, de produserte mer enn de greide å selge, og endte opp med et stort underskudd. Det var her Mountain People kom inn i bildet.

-Vi så verdien i hennes idé om gjenbruk og hjalp Beni og Lu med enkel markedsføring; logo, hangtags og brosjyre. Vi stengte hennes lille butikk, og åpnet to nye butikker i lokalene til populære turisthoteller. I løpet av et år var bedriften lønnsom og Beni fikk overskudd til å finansiere nye prosjekter, fortalte David.

Kvinner mensstruasjon og helse

Beni har registrert den frivillige organisasjonen Steps Foundation Nepal og hjelper kvinner til selvhjelp. Grunnet pandemien er butikkene i Kathmandu Guesthouse og Hotel Moonlight stengt nå, men fabrikken og sosialsenteret de har etablert utenfor Kathmandu produserer vaskbare sett med sanitetsbind og munnbind. Over 30 kvinner bor på fabrikken med barna

FOREDRAG

Freedom Period Pad Holders. Pene sett for å kunne ta vare på egen helse og hygiene.

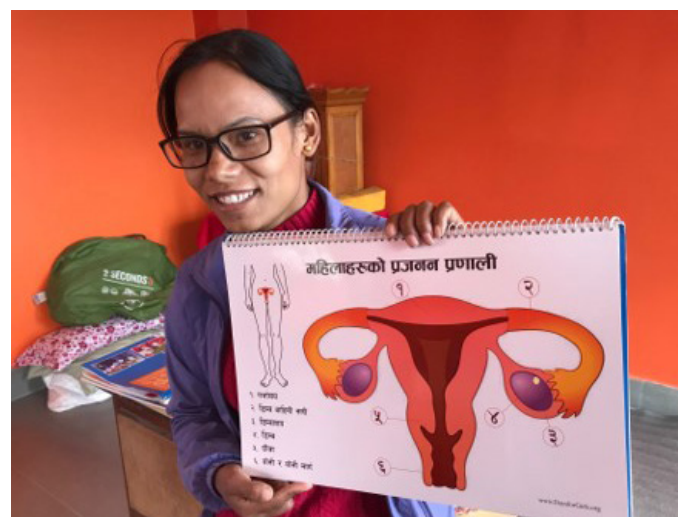
sine. De dyrker også poteter og grønnsaker. For dem er dette et trygt sted i en vanskelig tid.

-Freedom Sanitary Pad Sets er vårt andre store felles prosjekt, fortalte David.

Mange jenter og kvinner i lokalsamfunnene i Nepal må sove utenfor huset og får ikke gå på skolen under menstruasjonen, fordi de betraktes som «urene». Sanitærbind er vanskelig å skaffe for de fattige, og kan være umulig å få tak i på landsbygda. Mountain People kjøper settene med bind fra Beni Handicrafts, slik at kvinnene som produserer dem får lønn. Beni Handicrafts produserer sanitærsettene, Steps og Mountain People distribuerer dem gratis. Hvert sett består av 2 bind-holdere, fem bind, to truser, en liten pose til å ha det i når du skal på skole eller jobb, en liten pose for såpe og en pose for det bindet du har skiftet. Posene har klipp, som gjør dem

lette å vaske og henge opp til tørk.

-Dette prosjektet handler også om opplysning og kunnskap. Derfor holder vi helse- og hygiene workshops, som for eksempel da vi fraktet settene til Tipling, som ligger i Manaslu-området, på grensen til Tibet, fortalte David.

Opplæring er en del av prosjektet.

FOREDRAG

Steps Health and Hygiene Class. Lu og Zenny har fullført instruktørkurs.

Mountain People etter jordskjelvet

-En uke etter jordskjelvet i 2015 tok vi over Hotel Moonlight som Mountain People's Earthquake Relief Centre. Vi fikk sju helikoptre i luften og fire lastebiler på veien. 3000 rissekker på 25 kilo hver ble fraktet ut til landsbyene. Vi satte opp førstehjelpstelt i sju avsidesliggende landsbyer, slik at innbyggerne fikk medisin, mat, soveposer og filtrert vann, fortalte David.

Noe av essensen her var den frivillige innsatsen og samarbeidet mellom flere små frivillige organisasjoner og de mange turistene som ikke reiste ut av Nepal, men ble igjen for å hjelpe.

-Hotelleieren reduserte prisen fra 60 til 15 dollar

pr. natt for frivillige, så de kunne bruke hotellets fasiliteter og drive hjelpearbeid, fortalte David.

-*Mountain People's* idea of individuals or small groups working together for a joint purpose makes sense, skriver Sian Prichard Jones og Bob Gibbons i boka *The Earthquake Diaries*, som er tilgjengelig via Amazon.com.

- Ironisk nok ga nepalske myndigheter meg bot, fordi jeg jobbet 170 dager i strekk og dermed overskred visumperioden min, fortalte David med et smil.

Sammen med tre andre hjelpeorganisasjoner bygget Mountain People også en vanntank som førte vann til 60 Dhalit-husholdninger utenfor

Førstehjelpstelt ble satt opp for distribusjon av dyner, medisiner og mat.

Kathmandu. Et prinsipp var å føre vannet til utsiden av huset, slik at flere kunne dele på vannet.

Mountain People støtter også andre organisasjoner. En av dem er Keep Nepal, som jobber med utdanning av guider og bærere, og deres rettigheter. De har drevet i Nepal i 10 år og får 50 000 rupies i året. En annen er *Nepal Integrated Blind Development Association*. Den sistnevnte er et hjem for 16 blinde barn.

Beni og David i Fagernes

Nå er det ti år siden Beni og David møttes.

-Vi kjøpte oss tomt i Nepal, bygget fabrikken og sosialsenteret, men valgte å flytte til Norge, på grunn av skolegang for barna, og med tanke om at vi kunne pendle til Nepal og passe på hverandres prosjekter, fortalte David.

Da pandemien brøt ut, var Beni i Nepal, og ble «sittende fast» i sju måneder. Tiden brukte hun blant annet på å få laget smittevernutstyr. I

Beni og barna i Fagernes i Valdres.

FOREDRAG

mellomtiden ventet David hjemme i Fagernes, sammen med hennes to barn Jasmin (14) og Gagan (12). Men hun kom seg hjem til Norge og fortsatte hjelpearbeidet. Før jul kunne du, hvis du besøkte Fagernes, møte dem i en av pop-up-butikkene de fikk satt opp ved kjøpesentrene i Fagernes, der blant annet julekort ble solgt til inntekt for prosjektene i Nepal.

-Vi skal reise på skift til Nepal når dette blir mulig igjen etter pandemien, fortalte David.

I over 40 år tok han 4-6 måneder fri fra jobben i sportsbransjen, for å reise – og hjelpe.

-Jeg har vært heldig som har kunnet ha en fast jobb i sportsbransjen og likevel kunnet ta meg 4-6 måneder fri hvert år de siste 40 årene. Jeg har noen gode venner og en arbeidsgiver, Bergans of Norway (de siste 17 årene) som har støttet mange av prosjektene økonomisk. Mountain People får også penger fra Rotary

Club, Umbrella Foundation, IVAR i Stavanger, Kavli Fund og andre. Lions, Elevate Nepal/USA, DEVRA UK er med på å dele kostnadene når vi har felles prosjekter. Og ikke minst går takken til de rundt 150 Nepalvennene som år etter år fortsetter å støtte kampanjene våre *Buy a Brick, Buy a Blanket, Buy a Pad Set, Buy a Bench, Buy a Bag of Rice!* Som pensjonist er det spennende å ha en hobby som dette! avsluttet David.

Når du leser dette, har Beni allerede reist tilbake til Nepal for å hjelpe med pandemien - mot Davids vilje, riktignok.

- 'She has a will and mind of her own....' smiler han.

see: www.mountain-people.org

see: www.stepsnepal.org

Landsbykvinner og utsikt over dalen.